

การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการติส่บัด ชิม ๗ หย่องคางหมู
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราชภัฏอุทิศ)

จัดทำโดย

นายสมชาติ วิโรจน์พิพัฒน์

ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๗

โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราชภัฏอุทิศ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๑

ปีการศึกษา ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ได้วิเคราะห์ตามจุดประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและนำเสนองานวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยจะสามารถสรุปได้ ๓ หัวข้อ คือ วิธีการคัดเลือกผู้เรียน วิธีการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับขิม ๗ หย่อง และวิธีการแก้ปัญหาข้อบกพร่องของการเรียนขิม ผลการวิจัยพบว่าวิธีการคัดเลือกผู้เรียน จะเลือกผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทักษะในการตีสะบัดสะเดาะ มีใจรักต่อการเรียนดนตรี มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรต่อการเรียน วิธีการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับขิม จะอธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประกอบของขิม ทำนอง การบรรเลง การจับไม้ การไล่เสียง การฝึกตีเพลงพื้นฐาน ความคล่องตัว โดยใช้วิธีอธิบายประกอบกับการสาธิต ซึ่งครูผู้สอนจะมีวิธีการสังเกตผู้เรียน เพื่อหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมเป็นลำดับขั้นตอนของการเรียนขิม ขึ้นพื้นฐานวิธีการแก้ปัญหาข้อบกพร่องของการเรียนขิม การสะบัด สะเดาะ จะมีวิธีการแก้ปัญหาข้อบกพร่องของการสะบัดสะเดาะ โดยใช้แบบฝึกทักษะการตีสะบัด สะเดาะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการฝึกตี สะบัดสะเดาะ ขึ้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการติสะบัด ชิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก นายบุญเกิด เพือกใต้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) และคณะครูทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการดำเนินงานวิจัยมาโดยตลอดมาและสมบูรณ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

งานวิจัยฉบับนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัย ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ	๑-๒
๑. ความเป็นมาและความสำคัญ	
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓-๙
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีดนตรี	
๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงานวิจัย	๑๐-๑๓
๓.๑ ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	
๓.๒ วิธีดำเนินงานวิจัย	
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๕
-ภาคผนวก	
-บรรณานุกรม	

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญ

ดนตรีไทยมีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งในแต่ละสมัยมีการพัฒนาในหลายด้าน เช่น การเพิ่มเติมเครื่องดนตรี การสร้างเครื่องดนตรีชิ้นใหม่ รูปแบบของการรวมวง เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของวงดนตรีไทย หรือการเพิ่มเติมเครื่องดนตรี ให้มากขึ้นขึ้น ตลอดจนกลวิธีการบรรเลงก็ล้วนเพื่อเพิ่มอรรถรสและความไพเราะให้แก่วงดนตรีนั้น ๆ ซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นมีบทบาทหน้าที่ ๆ แตกต่างกันไป มีวิธีการบรรเลงเป็นไปตามประเภทของเครื่องดนตรี ถึงแม้ว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดเดียวกันก็ย่อมมีวิธีการบรรเลงที่แตกต่างกัน เช่น ทางเพลง เคล็ดลับซึ่งเป็นเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง เป็นต้น เทคนิคเหล่านี้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น แต่ละสำนักจะมีเคล็ดลับ หรือกระบวนการถ่ายทอดที่แตกต่างกัน เช่น กลวิธีการฝึก กลวิธีการบรรเลง และกลวิธีการผูกทางเพลง ซึ่งแต่ละเครื่องมือก็จะมีวิธีการที่แตกต่างกัน เป็นต้น วิธีการเรียนการสอนวิชาเอกดนตรีไทยในระยะแรกใช้วิธีการสอนแบบมุขปาฐะ เน้นการเลียนแบบ การท่องจำ ไม่มีการจดบันทึก ผู้สอนเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในหน่วยงาน ราชการ และผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีไทย ภายหลังเมื่อมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษา หลักสูตรดนตรีไทยมากขึ้นจึงเข้าสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญยังมีความจำเป็น ต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรดนตรีไทย เพราะความต้องการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวมีมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญมีความลึกซึ้งด้านความรู้ และทักษะดนตรีไทยมาจากการสั่งสมประสบการณ์ การสอนเน้นทักษะเฉพาะเครื่องดนตรีชนิดใดชนิดหนึ่งอย่างลึกซึ้งที่เรียกว่าเครื่องมือเอก ทำให้สถาบันต่างๆ หาผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะเครื่องมือเอกชนิดนั้นๆ มาเป็นผู้ถ่ายทอด (อนันต์ สบฤกษ์, สัมภาษณ์)

ดนตรีไทยจึงเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในฐานะเครื่องมือเพื่อพัฒนาการเรียนในสถานศึกษา ทั้งในกลุ่มปีพาทย์ และเครื่องสาย ในกลุ่มเครื่องสายนั้นซิมเป็นเครื่องดนตรีที่ได้ความนิยมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่าถูกนำมารวมไว้มวงเครื่องสาย จนเกิดเป็นวงเครื่องสายผสมซิมใช้บรรเลงเพลงประเภทต่างๆ รวมทั้งบรรเลงเพลงเดี่ยว และถูกพัฒนานำมาใช้ในวงดนตรีไทยร่วมสมัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ซิมมีบทบาทอย่างมากพร้อมกับกระแสความนิยมในละครโทรทัศน์ส่งผลให้มีผู้เรียนซิมเพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดธุรกิจดนตรีประเภทต่างๆ เช่น โรงเรียนสอนดนตรีธุรกิจโรงงานผลิตซิมโนตเพลง แบบฝึกซิมและการสร้างสรรค์บทเพลงด้วยซิมเพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์นอกจากนี้ซิมยังถูกบรรจุเป็นเครื่องมือเอกในหลักสูตรปริญญาตรีระดับอุดมศึกษา ซึ่งจัดการเรียนการสอนบทเพลงประเภทต่างๆ จนถึงเพลงเดี่ยวขั้นสูง

จากข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ผู้เรียนที่เรียนซิม พบปัญหาการตีสะบัด ของซิม ๗ หย่องค้างหมุ่ ไม่คล่อง และชัดเจน ผู้วิจัยจึงจัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาผู้เรียนซิมให้สามารถปฏิบัติได้ และนำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกหัดการตีซิมมาพัฒนาต่อยอดผู้ที่เรียนซิม และผู้ที่สนใจในการฝึกหัดการตีซิมในเรื่องของการตีสะบัด

๒.วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัดไม้คล่อง และไม่ชัดเจน

๓.ขอบเขตการวิจัย

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ไม่ชัดเจน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบเนบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)

๔.ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๘

๕.ตัวแปรที่ต้องศึกษา

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบฝึกทักษะ เรื่อง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบเนบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมหลังการแก้ปัญหาการตีขิม

๓.ตัวแปรอิสระ สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน และเพศของผู้เรียน

๕.นิยามศัพท์เฉพาะ

๕.๑ การแก้ปัญหา หมายถึง การแก้ปัญหาการตีสะบัด ของขิม ๗ หย่องคางหมู โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนฝึกตามที่ผู้สอนกำหนด

๖.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ สามารถนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการตีสะบัด ของขิม ๗ หย่องคางหมู ไปใช้ในการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการตีขิม

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีดนตรี

๒.๑.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ แบบฝึกทักษะการตีสะบัด ชิม ๗ หย่องคางหมู

๒.๓.๒ ความสำคัญของแบบฝึกทักษะการตีสะบัด ชิม ๗ หย่องคางหมู

๒.๓.๓ ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการตีสะบัด ชิม ๗ หย่องคางหมู

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ ทฤษฎีการคิดในการแก้ปัญหา

สรวงศ์ ไคว้ตระกูล(๒๕๓๓, หน้า ๒๑) กล่าวถึงการแก้ปัญหาว่า เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ทฤษฎีการแก้ปัญหามีส่วนใหญ่นักวิจัยได้ศึกษาจากผลงานเรื่องนักแก้ปัญหาทั่วไป (General problem solver) ของ Ernest and Newell (๑๙๖๙) และ Newell and Simon (๑๙๗๒) ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ปัญหามนุษย์ (Human problem solving) ในรูปแบบของโปรแกรมที่เป็นสถานการณ์จำลอง ผลงานนี้ช่วยวางรากฐานกระบวนการเกี่ยวกับการประมวลผลสารสนเทศสำหรับ ศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมการแก้ปัญหามีองค์ประกอบด้วย “วิธีการ ปลายทาง วิเคราะห์” ซึ่งเป็นการนำปัญหามาแตกออกเป็นองค์ประกอบหรือเป้าหมายย่อย ๆ แล้วจึงจัดการแก้ไขเป้าหมายย่อย ๆ เหล่านั้นทีละเรื่องแนวคิดนี้ตรงกันข้ามกับ Wertheimer (๑๙๕๙) นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีเกสโตลต์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาลูกจิ้งจอกและให้ความสำคัญด้าน ความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของปัญหา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพเป็น เพราะบุคคลผู้นั้นสามารถมองเห็นโครงสร้างโดยรวมทั้งหมดของปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการค้นพบธรรมชาติของปัญหาหรือประเด็นหัวข้อ ที่ต้องการแก้ไขสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความไม่ลงรอยกัน หรือสิ่งรบกวนต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎองค์ประกอบด้วย ความไม่ลงรอย การปิดกั้น ความคล้ายคลึง และความเรียบง่าย

สรุปการคิดในการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทั้งในและนอกกรอบทฤษฎี การแก้ปัญหา สามารถนำทฤษฎีนี้มาปรับใช้ในการเรียนการสอนดนตรีได้โดยการแก้ปัญหามนุษย์ที่การพัฒนาช้ากว่าผู้เรียนทั่วไป

๒.๑.๒ แนวคิดกระบวนการเรียนการสอน

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (๒๕๓๗: ๑๙๖) ได้กล่าวว่า กระบวนการ หมายถึง แนวดำเนินการ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีขั้นตอนวางไว้อย่างเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนด นำไปสู่ความสำเร็จตามประสงค์และเป้าหมายได้โดยใช้เวลาและทรัพยากรน้อยที่สุด

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (๒๕๒๗: ๑๔-๑๖) ได้กล่าวว่า การสอน หมายถึง การกระทำของ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า ในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่าง เพื่อให้บุคคล หนึ่งเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์และพึงประสงค์

สุทธนู ศรีไสย์ (๒๕๓๙: ๑) ได้กล่าวว่า การสอน (Instruction) หมายถึง กระบวนการ ที่มีจุดหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายแม้ว่าการเรียนรู้ ของบุคคลนั้นอาจจะเกิดขึ้น โดยมีการสอนหรือไม่มีการสอนก็ได้ เมื่อการสอนได้ถูกออกแบบให้ สอดคล้องกับเป้าหมายโดยเฉพาะกับการเรียนในทางปฏิบัติผลที่ได้จากการสอนอาจจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้เช่นเดียวกันถ้าไม่มีการวางแผนให้รัดกุม

จากหลักการดังกล่าวสรุปได้ว่า มีขั้นตอนวางไว้อย่างเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนมีการออกแบบ การสอนให้ สอดคล้องทั้งผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา เพื่อกระตุ้น ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กระบวนการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ด้านสติปัญญา จิตใจ มีทักษะความชำนาญ นำไปสู่ความสำเร็จตามประสงค์และเป้าหมายที่มีจุดหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เมื่อการสอนได้ถูกออกแบบให้ สอดคล้องกับเป้าหมาย โดยเฉพาะกับการเรียน ในทางปฏิบัติผลที่ได้จากการสอนอาจจะประสบผลสำเร็จบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า นั้น

๒.๑.๓ แนวคิดและทฤษฎีดนตรี

ระบบการสอนดนตรีไทยของ ครูมนตรี ตราโมท (๒๕๔๐: ๘๘-๙๐) กล่าวถึงครูผู้สอนเน้นการดูอุปนิสัยของศิษย์ว่าเป็นคนที่มีนิสัยดนตรีอยู่หรือไม่ มีเขาวนตรี อุตสาหะพยายามด้วยความรักเรียนจริง ๆ และมีธรรมชาติของสรีระ เหมาะที่จะใช้เครื่องดนตรีชนิด นั้น ๆ ส่วนการสอนครูจะสอนศิษย์ไปตามลำดับดังนี้

๑) นั่งให้ถูกแบบแผนแห่งการใช้เครื่องดนตรีชนิดนั้น

๒) จับเครื่องดนตรีให้ถูกลักษณะ เช่น จะเข้ต้องพันไม้ดีดอย่างไร วางนิ้วมือ อย่างไร หรือฆ้องจะจับไม้ดีดอย่างไร เป็นต้น

๓) เริ่มกระทำให้เป็นเสียงโดยยังไม่ต้องเป็นเพลง (จำพวกดีดสี มักใช้สาย เปลา่ยังไม่ลงนิ้วแล้วจึงไล่เสียงเรียงและข้าม ส่วนฆ้องมักเริ่มต่อเพลงสาธุการและโหมโรงเย็นต่อไป ทีเดีย ในจำพวกเครื่องดีดสี ควรจะฝึกโสตประสาทให้รู้จักการเทียบสายเฉพาะเครื่องดนตรีเสียด้วย ในขั้นนี้)

๔) ต่อเพลงสั้น ๆ และง่าย ๆ ไปก่อน เช่น เพลงต้นเพลงนี้ จะเข้หางยาว เป็นต้น แล้วจึงค่อย ๆ เลื่อนการต่อเพลงให้ยากขึ้น

๕) บอกให้รู้จักจังหวะ ครั้งแรกให้รู้จักหว่านทั่วไป คือ การเคาะ แก๊ก ๆ ๆ โดย สม่าเสมอแล้วรวมให้เป็นจังหวะหนึ่ง คือ นิ่งและฉับ แล้วจึงรวมให้รู้ว่าเท่าใดหนึ่งเท่าใดฉับเป็น ๑ จังหวะ หน้าทับขึ้นต้นตรงไหนหมด จังหวะตรงไหน อีกครั้งหนึ่ง

๖) บอกให้ทราบว่ามันอย่างไรใช้แทนกันได้บ้าง เปรียบเทียบให้เห็น ว่าเท่ากันเป็นอย่างไร ควรมีเมตพรายอย่างไร ตรงไหน ส่วนการสอนต่อ ๆ ไปต้องแล้วแต่ฝีมือ เขาวน ปัญญา และความรู้ของศิษย์จะ

สมควรอย่างไร เช่นหน้าที่และวิธีการ สำหรับเพลงเดี่ยว ควรสอนให้ต่อ เมื่อมีฝีมือสมควรแก่การพลิกแพลงนั้น ๆ แล้วครูควรจะดำเนินทางแห่งเพลงเดี่ยวให้สมแก่ความสามารถของศิษย์ที่ถนัดในวิธีนั้น ๆ

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ครูผู้สอนเน้นการดูอุปนิสัยของศิษย์ว่าเป็นคนที่มีนิสัยคนตรืออยู่หรือไม่ มีเขาวนดี อุตสาหะพยายามด้วยความรักเรียนจริง ๆ เหมาะที่จะใช้เครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ และผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามแบบแผนที่ครูผู้สอนกล่าวไว้ได้อย่างเหมาะสม และสามารถต่อยอดได้รู้สึกรุ่นจากรุ่น การที่ผู้เรียนเรียนมาจากครูผู้สอนตามแบบแผน

๒.๑.๔ ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (อังกฤษ: learning theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

๒.๑.๔.๑ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม

ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
๒. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)
๓. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย ๖ ระดับ ได้แก่

๑. ความรู้ความจำความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบดั่งเทปบันทึกเสียงหรือวิดิทัศน์ ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆได้ สามารถเปิดฟังหรือ ดูภาพเหล่านั้นได้ เมื่อต้องการ

๒. ความเข้าใจเป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ

๓. การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในกาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

๔. การวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

๕. การสังเคราะห์ ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนด

วางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่ หรือ อาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรม ขึ้นมาในรูปแบบ หรือ แนวคิดใหม่

๖. การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือ สรุปร่วมกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมา ในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ ที่สังคมยอมรับก็ได้

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท)

พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมี เวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ ๕ ขั้น ดังนี้

๑. การรับรู้เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ
๒. กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายาม ทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ
๓. การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้ กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ
๔. การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ย่างยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัย การฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ
๕. การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติ ในระดับสูง

จิตพิสัย (Affective Domain)(พฤติกรรมด้านจิตใจ)

ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่ เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงาม อยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้

ด้านจิตพิสัยจะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ ๕ ระดับ ได้แก่

๑. การรับรู้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปในลักษณะของ การแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น
๒. การตอบสนองเป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่ง เป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว
๓. การเกิดค่านิยมการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือ ปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น
๔. การจัดระบบการสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะ ยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

๕. บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนคนจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

๒.๑.๔.๒ การสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach)

การสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach) โซ ล ตาน โคดาย (Zoltan Kodaly, ๑๘๘๒-๑๙๖๗) นักการศึกษาดนตรี และผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการีซึ่งมีหลักการสอนดนตรีโดยการจดเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลักการร้องเพลงเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติซึ่งเด็กคุ้นเคยอยู่แล้วฝึกควบคู่กับการอ่านโน้ตจนสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โคดายมีความคิดว่าดนตรีสำหรับเด็กมีความสำคัญ และต้องพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรฟังดนตรีก่อนแสดงออกทางารร้องหรือการเล่น และเมื่อเขามีประสบการณ์เพียงพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนภาษาดนตรีได้โคดายมีวิธีการใช้สัญลักษณ์มือในกิจกรรมการสอน และใช้การอ่านโน้ตด้วยระบบ ซอล – ฟา ซึ่งมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ซึ่งสามารถฝึก

โสตประสาททางดนตรีเรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะระดับเสียงทำนอง และการประสานเสียง โดยการร้องเพลงตามแบบฝึกหัดของโคดายซึ่งมีการแบ่งเป็นระดับขั้นต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเรียน

๒.๑.๔.๓ ปราณี ภาสกรณ(๒๕๓๑: ๑๐๗) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนไว้ว่าครูผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยจะจัดลำดับขั้นตอนอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยใช้เทคนิคและสื่อการสอนต่างๆ เพื่อให้เกิดผลของวัตถุประสงค์การสอนวิธีการสอนแบบสาธิตวิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบอภิปราย เป็นต้น เป็นกระบวนการที่ทำให้จุดประสงค์หรือความมุ่งหมายของการศึกษาปรากฏผลขึ้นได้ในการเรียนการสอนนั้นไม่ว่าจะเป็นวิชาการใดก็ตามนอกจากจะศึกษาทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติจากครูผู้สอนโดยตรงแล้ว การทบทวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แบบฝึกก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ตัวครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในกระบวนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีความจดจำได้อย่างแม่นยำและถูกหลักการสอนในแขนงวิชานั้นๆ ซึ่งการเรียนการสอนที่ดีนั้น จะต้องมีความสมบูรณ์เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน

๒.๑.๔.๔ ณรุทธิ์ สุธงจิตต์(๒๕๓๔, หน้า๖๔) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรีไว้ดังนี้

๑. เพื่อช่วยให้เด็กได้ค้นพบวิธีการต่างๆ ในการร่วมกิจกรรมทางดนตรี
๒. เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการฟังดนตรีด้วยความเข้าใจ และสามารถแยกแยะ โครงสร้างต่างๆ ของดนตรีได้
๓. เพื่อช่วยให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางดนตรีและสนุกสนานกับการเรียน
๔. เพื่อช่วยให้เด็กได้ค้นพบการสร้างสรรค์ทางดนตรีและสามารถใช้ดนตรีเป็นสื่อในการแสดงออกถึงความรู้สึกและอารมณ์

๕. เพื่อช่วยให้เด็กสามารถนำความรู้และความเข้าใจดนตรีไปใช้ช่วยในการเลือกฟังเพลง ฟังดนตรีหรือชมการแสดงต่างๆ

๖. เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์รู้ว่าดนตรีสามารถบันทึกความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจมนุษย์และนำมาแสดงออกได้

๗. เพื่อช่วยให้เด็กค้นพบคุณค่าของดนตรี

๒.๑.๔.๕ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (๒๕๓๘, หน้า ๒๓) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนดนตรีไว้ว่าเป็น การพัฒนาการรับรู้ทางด้านดนตรีและความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างหรือองค์ประกอบดนตรีเพื่อนำไปสู่ความซาบซึ้ง ในดนตรีและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะดนตรีในชีวิตประจำวัน หลักการนี้เน้นทักษะดนตรี ได้แก่การฟังการร้องการเล่นการเคลื่อนไหวการสร้างสรรค์และการอ่าน ซึ่งโครงสร้างหรือองค์ประกอบดนตรีได้แก่ จังหวะ ทำนองเสียงประสาน รูปแบบ อารมณ์เพลงและลีลาโดยใช้กิจกรรมดนตรีเป็นสื่อ โดยใช้วิธีการสอนแบบ วิธีการแก้ปัญหาคือหลักการเรียนรู้ดนตรี ผู้สอนจะเสนอแนะปัญหาให้กับผู้เรียนเพื่อให้ช่วยกันคิดแก้ปัญหา หลังจากนั้นผู้เรียนจะสาธิตวิธีการแก้ปัญหาให้กับเพื่อนๆ และผู้สอนดูเช่นผู้สอนจะเล่นหรือเปิดเพลงสั้นๆ ให้นักเรียน ฟังและเริ่มนำอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนคิดว่าควรจะตอบสนองต่อเพลงที่ได้ฟังนั้นอย่างไรบ้าง การอภิปรายจะ ครอบคลุมไปถึงสาระดนตรีในแง่มุมต่างๆ หลังจากที่ผู้เรียนเห็นพ้องต้องกันว่าจะตอบสนองต่อดนตรีได้อย่างไร แล้วผู้เรียนจะแสดงให้เพื่อน หรือผู้สอนดูซึ่งอาจจะเป็นการเคลื่อนไหวการเต้นรำ การร้องหรือกิจกรรมใดๆที่ผู้เรียน เห็นว่าเหมาะสมท้ายที่สุดข้อสรุปจากการปฏิบัติกิจกรรมจะได้รับการนำเสนอเพื่อให้ทุกคนเกิดความเข้าใจทักษะ ดนตรีทุกประเภทได้รับการเน้นในเรื่องวรรณคดีดนตรีซึ่งได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานคือดนตรีพื้นฐาน ดนตรีประเภท ศิลปะ หรือคลาสสิกจะนำมาใช้ โดยเฉพาะในการพัฒนาทักษะด้านการฟังและจะนำมาใช้หลังจากดนตรีพื้นฐาน เนื่องจากดนตรีประเภทหลังมีความยาวมากกว่า

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางสุชาดา นนทรีย์ โดยใช้สี และแผนผังกระตุ้นความจำโดยผู้วิจัย เป็นผู้พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่จำนวน ๑๒ คน โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ดำเนินการ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผน จัดการเรียนรู้ เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว , แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบ ประเมินผลงานนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเน้น ผลลัพธ์จากการปฏิบัติของนักเรียนคือ ทักษะการจำ พัฒนาการทางดนตรี และความสนใจ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการสอนดีซิมโดยใช้สีและแผนผัง นักเรียนมีทักษะการจำดี ขึ้นสามารถจดจำทำนอง ต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น มีพัฒนาการด้านทักษะและความเข้าใจเรื่องจังหวะและทำนองดีขึ้น โดยดี ซิมได้อย่าง แม่นยำ นอกจากนี้ยังพบว่า สีสามารถกระตุ้นความสนใจและช่วยให้นักเรียน จำกลุ่มทำนองเป็นแผนภาพได้ ดี ขึ้น

วสุรัตน์ ธูดารাত্রกุล (๒๕๔๓) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งได้ให้สรุปความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนแต่ แต่ละคนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง (โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ต้องการก็ได้) ผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะแจกแจงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้

กิตติมาพร ตัญหล้า (๒๕๓๕) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนของผู้สอน ดนตรีไทยดีเด่น ในระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเช่นกันตั้งสาย และการเทียบเสียงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ โดยให้นักเรียนทำเองทั้งหมด ครูจะแนะนำวิธีการต่างๆให้ เมื่อมีการฝึกและการเรียนทุกครั้ง ครูจะให้นักเรียนปฏิบัติเอง การอ่านโน้ตเพลง ครูส่วนใหญ่จะทำการฝึกและสอนให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงก่อนทำการฝึกเล่นดนตรี ครูผู้สอนเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติดูแลการเล่นเครื่องดนตรีมากที่สุด เพราะทักษะทางดนตรีต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะทางดนตรี การวัดผลและประเมินผลการเรียนดนตรี ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของตนเอง

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีขิม ๗ หย่องคางหมู
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)

- ๑.ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
- ๒.วิธีดำเนินงานวิจัย
- ๓.เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
- ๔.การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑ ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓ คน โดยเลือกจากผู้เรียนดนตรี
ประชากรกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๑ คน โดยเลือกจากผู้เรียนที่พบปัญหาเกี่ยวกับการตี สะบัด สะเดาะ ขิม ๗ หย่องคางหมู ไม่คล่อง และไม่ชัดเจน จึงมีความประสงค์ที่จะต่อยอดพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จนเกิดความชำนาญ และเข้าใจในรูปแบบการบรรเลงขิมจากหลังการฝึก

๓.๒ วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาการศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการดังนี้

- ๓.๒.๑. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒.๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๒.๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๒.๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

๓.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- ชุดฝึกทักษะการตีสะบัดเสียงเสียง และข้ามเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
- แผนผังตัวอย่างในการตีสะบัดเสียง และข้ามเสียง
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการบรรเลงขิม
- แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
- แบบประเมินผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

๓.๓.๑.๒ ชุดฝึกทักษะการตีสะบัดเสียงเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ในการตีสะบัดเสียงเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม เบื้องต้น ผู้เรียนจะต้องตีทั้งหมดสามเสียงเสียงกัน โดยจะฝึกตีจากแถวขวา แถวกลาง และแถวซ้าย ตีทีละเสียงเริ่มจากเสียง ลาต่ำ ไปยังเสียง ลาสูง ดังนี้

แถวขวา (ระดับเสียงต่ำ)

- ล ท ด	- ท ด ร	- ด ร ม	- ร ม ฟ	- ม ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------

แถวกลาง (ระดับเสียงกลาง)

- ม ฟ ซ	- ฟ ซ ล	- ซ ล ท	- ล ท ด	- ท ด ร
---------	---------	---------	---------	---------

แถวซ้าย (ระดับเสียงสูง)

- ท ด ร	- ด ร ม	- ร ม ฟ	- ม ฟ ซ	- ฟ ซ ล
---------	---------	---------	---------	---------

๓.๓.๑.๓ ชุดฝึกทักษะการตีสะบัดข้ามเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ในการตีสะบัดข้ามเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม เบื้องต้น ผู้เรียนจะต้องตีทั้งหมดสามเสียงเสียงกัน โดยจะฝึกตีจากแถวขวา แถวกลาง และแถวซ้าย ตีทีละเสียงเริ่มจากเสียง ลาต่ำ ไปยังเสียง ลาสูง ดังนี้

แถวขวา (ระดับเสียงต่ำ)

- ล ด ร	- ท ร ม	- ด ม ฟ	- ร ฟ ซ
---------	---------	---------	---------

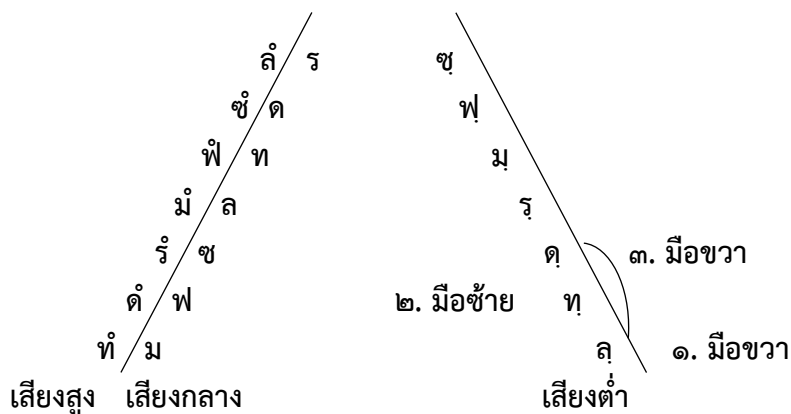
แถวกลาง (ระดับเสียงกลาง)

- ม ซ ล	- ฟ ล ท	- ซ ท ด	- ล ด ร
---------	---------	---------	---------

แถวซ้าย (ระดับเสียงสูง)

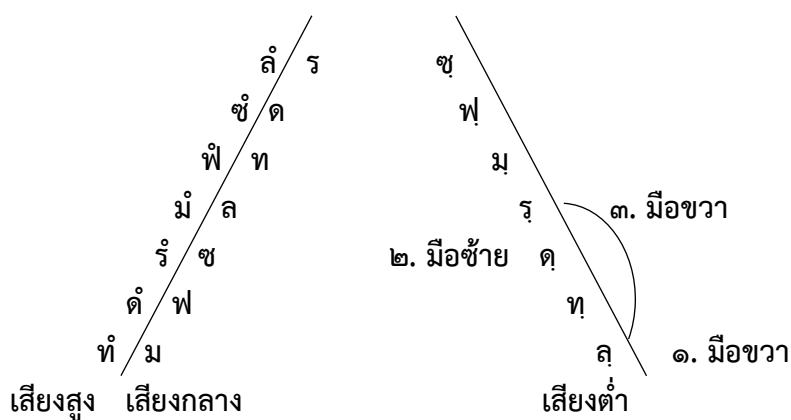
- ทำ รึ มั	- ตั มั ฟิ	- รึ ฟิ ชั	- มั ชั ลั
------------	------------	------------	------------

๓.๓.๑.๓ แผนผังตัวอย่างในการตีสะบัดเสียงเสียง

ในการตีสะบัดเสียงเสียงจะต้องตีสลับมือกัน การตีสะบัดจะเริ่มตีด้วยมือขวาก่อนเสมอจากนั้นตามด้วยการใช้มือซ้ายและจบลงด้วยมือขวา จะมีลักษณะ (มือขวา-มือซ้าย-มือขวา)

๓.๓.๑.๔ แผนผังตัวอย่างในการตีสะบัดข้ามเสียง

ในการตีสะบัดข้ามเสียงจะต้องตีสลับมือกัน การตีสะบัดจะเริ่มตีด้วยมือขวาก่อนเสมอจากนั้นตามด้วยการใช้มือซ้ายและจบลงด้วยมือขวา จะมีลักษณะ (มือขวา-มือซ้าย-มือขวา) โดยมือซ้ายนั้นจะข้ามไปตีหนึ่งเสียง และจบลงด้วยมือขวาในเสียงถัดไป

๓.๓.๑.๔ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการบรรเลงขิม

วิธีการบรรเลงจะเริ่มที่การจับไม้ตีขิม จับไม้ขิมโดยใช้นิ้วชี้แตะตรงส่วนล่างของไม้ขิม และนำนิ้วหัวแม่มือมาวางตรงด้านบนของไม้ขิม แล้วนำนิ้วที่เหลืออีก ๓ นิ้วมาจับประคองไม้ขิมทางด้านล่าง เมื่อเวลาจะเริ่มปฏิบัติให้ใช้ข้อมือตี ขึ้น – ลง ไป – มา สลับ ซ้าย ขวา โดยให้ลักษณะของปลายไม้จะไม่มีการกระดก ขึ้น - ลง อยู่ภายในอุ้งมือของผู้บรรเลง เวลาบรรเลงผู้บรรเลงจะต้องนั่งพับเพียบ ลำตัวและใบหน้าตรง ตามองมุมต่ำ ระหว่างหย่องกับสายขิม

๓.๓.๑.๕ แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

๓.๔.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นขิมกับกลุ่มเป้าหมายขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ ผู้วิจัยดำเนินการจัดการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

๓.๔.๒ ผู้วิจัยดำเนินการจัดการการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. การแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ ราย โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) โดยการใช้เครื่องดนตรีไทย ขิม ๗ หย่องคางหมู โดยใช้ชุดฝึกทักษะการตีสะบัดเสียงและข้ามเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๒. การเขียนแผนผังแสดงถึงลักษณะวิธีการการตีสะบัดเสียงเสียง และข้ามเสียงในการฝึกหัดขิมให้กับผู้เรียน

๓. ผลการแก้ปัญหาการตีสะบัดขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)

- ชุดฝึกทักษะการตีสะบัดเสียงเสียง และข้ามเสียงของเครื่องดนตรีไทย ขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการบรรเลงขิม
- แบบประเมินผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

๑.๑ การแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ คน โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) โดยการใช้เครื่องดนตรีไทย ขิม ๗ หย่องคางหมู สอนให้กับผู้เรียน โดยตัวต่อตัวพร้อมอธิบายเกี่ยวกับหลักการฝึกหัดและวิธีการตีสะบัด

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการตีสะบัดไม่ชัดในเครื่องดนตรีไทย ขิม ที่มีผลต่อทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ คน และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)

๒. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๓ คน โดยเลือกจากผู้เรียนดนตรี

ประชากรกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๑ คน โดยเลือกจากผู้เรียนที่พบปัญหาเกี่ยวกับการตี สะบัด สะเดาะ ขิม ๗ หย่องคางหมู ไม่คล่อง และไม่ชัดเจน จึงมีความประสงค์ที่จะต่อยอดพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จนเกิดความชำนาญ และเข้าใจในรูปแบบการบรรเลงขิมจากหลังการฝึก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) จำนวน ๑ คน ผลการวิจัย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและพัฒนาได้ดีขึ้นมีความคล่องแคล่วชัดเจนในการตีสะบัดหลังจากการฝึก
๒. ผู้เรียนเข้าใจในวิธีการบรรเลงและสามารถต่อเพลงในระดับอีกขั้นหนึ่งได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหาการตีสะบัด ขิม ๗ หย่องคางหมู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) จำนวน ๑ คน นั้น เพราะผู้เรียนไม่มีเทคนิค

ในการตีสะบัด หรืออาจเกิดจากการผิดพลาดในการจำวิธีการตีสะบัด แต่เมื่อผู้เรียนได้รับการแก้ไขฝึกฝน ในการตีสะบัดที่ถูกวิธีแล้วนั้น ผู้เรียนก็สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น โดยมีแรงจูงใจจากการฝึกฝนและมีความภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ที่ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวผู้ส่ทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ โดยมีความรู้สึกรับรองประกอบควบคู่กัน ทั้งยังมีวิธีการต่างๆในการนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องของดนตรี เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในทักษะทางด้านดนตรี และมีสมาธิต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับการสอนดนตรีของโคดาเย (Kodaly Approach) โซ ล ตาน โคดาเย (Zoltan Kodaly, ๑๘๘๒-๑๙๖๗) ซึ่งมีหลักการสอนดนตรีโดยการจัดเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลักการร้องเพลงเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติซึ่งผู้เรียนคุ้นเคยอยู่แล้ว และฝึกควบคู่กับการอ่านโน้ตจนสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ ผู้เรียนคนใดที่มีข้อบกพร่องในทักษะเรื่องๆ ผู้ศึกษาก็ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ผู้เรียนทำให้ถูกต้องก่อนก้าวไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ ที่ต่อเนื่องกันในขั้นต่อไป และมีการจัดการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ภาสกรณ์ (๒๕๓๑: ๑๐๗) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนไว้ว่า ครูผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยจะจัดลำดับขั้นตอนอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยใช้เทคนิคและสื่อการสอนต่างๆ เพื่อให้เกิดผลของวัตถุประสงค์การสอนวิธีการสอนแบบสาธิตวิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบอภิปรายจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายของการศึกษาปรากฏผลขึ้นได้ในการเรียนการสอนนั้นไม่ว่าจะเป็นวิชาการใดก็ตาม ในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยเน้นการปฏิบัติเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล โดยครูมีหน้าที่คอยแนะนำ และแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกหรือปฏิบัติไม่ได้ และในส่วนการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (๒๕๓๔, หน้า๖๔) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรีไว้ว่า เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการต่างๆ ในการร่วมกิจกรรมทางดนตรี การเรียนรู้วิธีการฟังดนตรีด้วยความเข้าใจ และสามารถแยกแยะโครงสร้างต่างๆ ของดนตรีได้ การพัฒนาผู้เรียนในเรื่องของการพัฒนาอารมณ์สื่อผ่านการเรียนรู้ โดยใช้ดนตรีสื่อผ่านจังหวะ ทำนอง ในการสื่ออารมณ์เพลงและลีลา โดยใช้กิจกรรมดนตรีเป็นสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ บรรจงศิลปะ (๒๕๓๘, หน้า ๒๓) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนดนตรีไว้ว่าเป็นการพัฒนาการรับรู้ทางด้านดนตรีและความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างหรือองค์ประกอบดนตรีเพื่อนำไปสู่วิธีการสอนแบบหลักการเรียนรู้ดนตรี

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี กรณีศึกษาการแก้ปัญหการตีสะบัด ชิม ๗ หย่องคางหมุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ) การฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย นั้น ควรเริ่มต้นจากทักษะการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทยเบื้องต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงที่มาที่ไปของดนตรีไทยการฝึกทักษะการร้องออกเสียง การฝึกทักษะการฟัง และฝึกปฏิบัติซ้ำๆ บ่อยๆ เพื่อจะได้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติดนตรี ทั้งนี้ผู้สอนควรมีกลวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนุกสร้างการจดจำ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ขณะได้รับการฝึกปฏิบัติ

ภาคผนวก

ผลการประเมินผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

การประเมินผู้เรียนก่อนเรียนในครั้งที่ ๑

ผู้เรียน ด.ญ.พัทธราภรณ์ ศรีคุณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายการการประเมิน	ดีเยี่ยม ๕	ดี ๔	ปานกลาง ๓	พอใช้ ๒	ปรับปรุง ๑
๑.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด เสียงเสียง					
๒.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด ข้ามเสียง					
๓.ความคล่องแคล่วในการบรรเลง					

ข้อคิดเห็น.....

ผู้ประเมินและฝึกสอน

(นายสมชาติ วิโรจน์พิพัฒน์)
 ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง
 ประจำรายวิชา ดนตรีไทย

การประเมินผู้เรียนระหว่างเรียนในครั้งที่ ๒

ผู้เรียน ด.ญ.พัทธราภรณ์ ศรีคุณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายการการประเมิน	ดีเยี่ยม ๕	ดี ๔	ปานกลาง ๓	พอใช้ ๒	ปรับปรุง ๑
๑.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด เลี้ยงเสียง					
๒.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด ข้ามเสียง					
๓.ความคล่องแคล่วในการบรรเลง					

ข้อคิดเห็น.....

ผู้ประเมินและฝึกสอน

(นายสมชาติ วิโรจน์พิพัฒน์)

ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง
 ประจำรายวิชา ดนตรีไทย

การประเมินผู้เรียนหลังเรียนในครั้งที่ ๓

ผู้เรียน ด.ญ.พัทธราภรณ์ ศรีคุณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายการการประเมิน	ดีเยี่ยม ๕	ดี ๔	ปานกลาง ๓	พอใช้ ๒	ปรับปรุง ๑
๑.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด เลี้ยงเสียง					
๒.ความคล่องตัวและความชัดเจน ในการตี สะบัด ข้ามเสียง					
๓.ความคล่องแคล่วในการบรรเลง					

ข้อคิดเห็น.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ประเมินและฝึกสอน

(นายสมชาติ วิโรจน์พิพัฒน์)

ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง
ประจำรายวิชา ดนตรีไทย

บรรณานุกรม

สุรางค์ โค้วตระกูล (๒๕๓๓, หน้า ๒๑) กล่าวถึงการแก้ปัญหาว่า เป็นกระบวนการที่มี ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจการแก้ปัญหา

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (๒๕๓๗: ๑๙๖) กล่าว กระบวนการ แนวดำเนินการ ขั้นตอน ลำดับ

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (๒๕๒๗: ๑๔-๑๖) กล่าว การสอน การกระทำของ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ มากกว่า ในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่าง เพื่อให้บุคคลหนึ่งเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์และพึง ประสงค์

สุทธนู ศรีไสย์ (๒๕๓๙: ๑) ได้กล่าวว่า การสอน (Instruction) หมายถึง กระบวนการ ที่มีจุดหมายเพื่อช่วย ให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

การสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach)

ปราณี ภาสกรณ์ (๒๕๓๑: ๑๐๗) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนไว้ว่าครูผู้สอนจะจัดการเรียนการสอน อย่างมีระบบ โดยจะจัดลำดับขั้นตอนอย่างมีระเบียบแบบแผน

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (๒๕๓๔, หน้า๖๔) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรี

อรรพรรณ บรรจงศิลป์ (๒๕๓๘, หน้า ๒๓) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนดนตรีไว้ว่าเป็นการ พัฒนาการรับรู้ทางด้านดนตรีและความเข้าใจในเรื่องโครงสร้าง

นางสุชาดา นนทรีย์ โดยใช้สี และแผนผังกระตุ้นความจำโดยผู้วิจัย เป็นผู้พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย

วสุรัตน์ ฐวดาราทระกุล (๒๕๔๓) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กิตติมาพร ด้อยหล้า (๒๕๓๕) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนของผู้สอน ดนตรีไทยดีเด่น ใน ระดับประถมศึกษา

